

AUNIOS

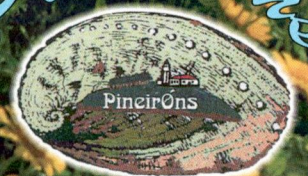
Nº 23

MAIO 2018

20
Aniversario
1998-2018

ASOCIACION CULTURAL

Pineirões

OS BARROSOS

Por: Javier Fernández Soutullo

Este termo correspóndese cunha serie de embarcacións, e mesmo de persoas que, dunha maneira ou doutra, estaban directamente no miolo da saca deste mineral, o barro. Na parte sur da Ría de Arousa, durante décadas, dedicaron o seu esforzo, e mesmo a súa vida naqueles tempos que lles tocou vivir, á extracción e manexo do barro.

Concentración de balandros no peirao do Gran Hotel, agardando a marea chea. 1925

A ría de Arousa, como as demais, era un antigo val fluvial que se encheu co mar no derretemento dos xeos da época glacial fai miles de anos, quedando sepultado algún que outro segredo, na ladeira nordés da ría, entre o Vao do Grove e a punta da Cabreira, na Illa da Toxa.

Ao inicio do século XX, abriuse unha canle a cargo das autoridades de mariña para o paso de buques de carga co propósito de cargar barro, extraído nos lugares da beiramar de Castrelo, Dena, Vilalonga, a Salgueira e Arnosa, debido a que unha lingua de barro de moi alta calidade as percorría. Este era de cor branco ou amarelo, moi utilizado no proceso da cerámica e a porcelana.

As explotacións realizábanas no mar e máis en terra. No mar mediante parcelas que concedían as autoridades da Mariña, onde unha draga o extraía e o botaba nas gabarras. Nestas, separábanse as impurezas e as areas, levándoas logo a terra onde se viraba no cuberto para secalo, escollelo e cargar no barroso cara ao mercante ou cargueiro.

Tendo moi en conta as mareas, os cargueiros saían da canle cara ao interior da ría para completar a carga de, mais ou menos, unhas dúas mil toneladas métricas. Normalmente dous eran os buques, e facíanos en dúas quendas: mentres un permanecía na ría onde era aprovisionado polos balandros, o outro poñía a proa cara aos portos do Mediterráneo, Valencia, Sagunto e Castellón principalmente. Estas escenas, na ría de Arousa, repetíanse asiduamente ata a década dos 70 do pasado s. XX. Era algo cotiá ver os balandros sucando as augas de Arousa. Moitos a vela e outros a vapor, aínda que xa nos últimos tempos existía algún a gasolina.

Cerqueiro, fondeado no canal fronte do Gran Hotel da Toxa. 1920.

LA TOJA

VISTA DE CONJUNTO DE LOS BALNEARIOS

NÚM. 2

Regata do Carme de balandros.
Saída do Gran Hotel que era o organizador. 1955

Para extraer o barro do mar escavábase a unha profundidade de entre 8 a 12 metros ata atopar a capa de mineral que adoitaba ter un espesor de 4 a 6 metros. Participaban neste traballo a tripulación do balandro, composta por 3 – 4 homes, máis un rapaz que soía facer as veces de proel. Tamén soían embarcar algunhas mulleres para a escollida e limpeza do mineral. Na travesía, o tempo limitábano as mareas, o resto do traballo rematábase en terra. Senón alixeiraban tiñan que permanecer abarloados ao mercante e perdían o lance. A tempada deste traballo duraba entre 8 a 10 meses, dependendo sempre da climatoloxía.

A maioría das embarcacións dedicadas a esta faena eran de xente de Vilalonga, atopándose tamén propietarios en Castrelo e Cambados. Sen embargo no inverno dedicábanse a carrexar xente para mariscar nos illotes da ría, Toxa pequena, Beiro, Marma e Tourís. Partían case de noite para aproveitar as mareas, varaban na praia e regresaban coa próxima marea. Nalgunhas ocasións completaban a tempada facendo viaxes as rías veciñas do norte, Muros e Noia principalmente, ou pola de Arousa ata Padrón, Valga e Catoira. Din que levaban cargas de ata 25.000 ladrillos ou unhas 80.000 tellas.

Cando regresaban, traían, na súa maioría, madeira, táboas grandes para os estaleiros e carpinterías e mesmo leña para a súa venda en feixes.

No porto do Grove eran moi coñecidos os barcos do Sr. Natalio. Formaban parte da estampa portuaria da época, ata os anos 60 s.XX, sempre atracados ao carón do varadoiro, onde os veciños acudían, ata con remolques, a mercar os feixes de leña para o seu consumo cotiá da casa.

Por outra banda, no mes de xullo, polas festas do Carme, O Gran Hotel organizaba, entre outras, a Regata dos Barrosos, con saída e chegada diante da súa fachada.

Estes barcos formaban parte das vistas sobre a ría dende o afamado hotel. Era un dos entretementos dos seus hóspedes.

EL PUERTICITO DEL GROVE

Balandro do Sr. Natalio cargado de leña para a súa
venta no peirao do Grove. 1955

ACTIVIDADES “Pineiróns”
Agradecemento á:

Colabora

CONCELLO DE O GROVE
CASA DE CULTURA DE O GROVE